

OSA; Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 13.-14.6.2024; Neuvostoraportti; Sisäasiat

Kokous

Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 13.-14.6.2024

Schengen-alueen yleistilannetta koskevassa asiakohdassa komissio esiteli laatimansa Schengenin tila 2024 -raportin ja ministerit keskustelivat sen pohjalta alkavan Schengen-syklin 2024-2025 prioriteeteista. Puheenjohtajan ehdottamia prioriteetteja tuettiin ja erityisesti korostettiin tehokasta ulkorajavalvontaa ja toimivia palautuksia. Sisäisen turvallisuuden parantamista ja vapaan liikkuvuuden turvaamista pidettiin myös tärkeänä.

Neuvostossa jatkettiin Belgian puheenjohtajakauden aikana käytyä keskustelua EU:n viisumipolitiikan tulevaisuudesta. Keskustelua käytiin siitä, miten viisumipolitiikalla voitaisiin tulevaisuudessa hallita paremmin muuttoliikettä ja vastata siihen liittyviin haasteisiin. Käydyssä keskustelussa jäsenmaat olivat yhtä mieltä siitä, että viisumipolitiikkaa tulee käyttää nykyistä strategisemmin. Väärinkäytöksiin on puututtava tehokkaasti ja tätä varten tilastointia tulee kehittää.

Ministerit keskustelivat myös lainvalvontaviranomaisten pääsystä digitaalisessa ympäristössä olevaan tietoon. Korkean tason asiantuntijaryhmä (HLG) on hyväksynyt suositukset, joiden katsottiin antavan hyvän pohjan jatkotyölle. Pääasiallisina ongelmina keskustelussa nostettiin esiin tietojen salaaminen sekä tietojen säilyttäminen, jolle tulisi luoda EU-tason sääntely. Työ jatkuu Unkarin puheenjohtajakaudella, jolloin on tarkoitus hyväksyä HLG:n loppuraportti. Komission odotetaan laativan suositusten täytäntöönpanoa koskevan tiekartan.

Neuvostossa saavutettiin poliittinen yhteisymmärrys Ukrainasta sotaa pakenevien tilapäisen suojelun jatkamisesta maaliskuuhun 2026 asti. Lisäksi ministerit saivat tilannekatsauksen Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan vaikutuksista EU:n sisäiselle turvallisuudelle.

Neuvostossa saatiin lisäksi tilannekatsaukset EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuuden toteuttamisesta, EU:n muuttoliike- ja turvapaikkauudistuksen täytäntöönpanosta, lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisyä ja torjuntaa koskevasta asetusehdotuksesta, turvallisuushaasteisiin vastaamisesta, sekä huumausainekaupan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnasta. Neuvosto hyväksyi myös päätelmät korkean riskin rikollisverkostojen kartoittamisesta.

Lounaalla keskusteltiin kriisivarautumisesta ja kriiseihin vastaamisen vahvistamisesta EU-tasolla. Keskustelun tarkoituksena oli pohtia kriisivarautumisteemaa sisäministereiden toimialan näkökulmasta.

1. Schengen-alueen yleistilanne

a) Schengen-alueen tilaa käsittelevä komission vuoden 2024 kertomus

b) Schengen-neuvoston syklin 2024–2025 prioriteetit

Keskustelu; 9012/24 + ADD 1–3, 10489/24

Schengen-alueen yleistilannetta koskevassa asiakohdassa ministerit keskustelivat alkavan Schengen-syklin 2024-2025 prioriteeteista. Puheenjohtaja totesi alustuksessaan, että viime aikoina on saatu hyväksyttyä uutta lainsäädäntöä, jonka avulla voidaan aiempaa paremmin valvoa rajoja ja valvoa myös tilannetta alueen sisällä. Eurooppalaista raja- ja merivartiostostoa koskevan asetuksen väliarviointia koskevat päätelmät hyväksytään tänään. Lisäksi Belgian kaudella järjestettiin korkean tason Schengen-virkamiesten kokous. Schengen-julistuksesta ei onnistuttu saavuttamaan yksimielisyyttä, mutta siinä todetuista periaatteista oli laaja konsensus. Esimerkiksi sisärajavalvonnan tulee säilyä viimesijaisena keinona. Komission Schengenin tila -raportti muodostaa hyvän pohjan tulevalle työlle ja puheenjohtaja ehdottaa sen pohjalta kolmea prioriteettialuetta, joihin tulisi keskittyä alkavan Schengen-syklin aikana: ulkorajojen häiriönsietokyvyn parantaminen, palauttamisjärjestelmien tehostaminen, ja sisäisen turvallisuuden parantaminen. Ensimmäistä kertaa on myös valmisteltu seurantaprosessi prioriteettien täytäntöönpanon seuraamiseksi ja tukemiseksi.

Komissio esitteli huhtikuussa julkaisemansa Schengenin tila 2024 –raportin, jossa kuvataan menneen vuoden saavutuksia ja asetetaan tavoitteita alkavalle syklille. Komission mukaan yksi keskeisistä kehityskohteista on palautusten saaminen paremmin toimiviksi. Schengen-arviointien tulokset tulee huomioida ja kehittää toimintaa niiden mukaisesti. Ulkorajoilla on tänä vuonna ollut paljon vähemmän laittomia rajanylityksiä. Valko-Venäjän rajalla on vaikea tilanne välineellistämisen johdosta. Rajanylitystietojärjestelmä (EES) on tulossa kohta käyttöön ja valmius sitä koskien on hyvä. Yli viidennes turvapaikkahakemuksista tulee viisumivapailta henkilöiltä. Näihin maihin palautusten pitäisi toimia. Yleisesti palautukset ovat lisääntyneet ja tämä on hyvä asia. On pohdittava, mitä paluudirektiivin kanssa tehdään. Jatketaanko aiemman mukaisesti vai lisätäänkö kunnianhimon tasoa? Asia jää tulevan komission päätettäväksi. Huolena on edelleen myös sisärajatarkastusten ylläpito. Puheenjohtajan ehdottamat prioriteetit ovat komission mukaan hyvin valittuja.

Käydyssä keskustelussa jäsenmaat kiittelivät komission valmistelemaa raporttia ja tukivat puheenjohtajan ehdottamia Schengen-syklin 2024-2025 prioriteetteja. Schengen-aluetta haastavat edelleen usean maan toimeenpanemat sisärajatarkastukset. Tehokkaan ulkorajavalvonnan, yhteentoimivien tietojärjestelmien ja toimivien palautusten tarve tunnistettiin laajasti. Operatiivisista toimista korostettiin mm. tietojenvaihdon tehostamista ja digitalisaatiota. Usea jäsenmaa puhui Bulgarian ja Romanian täysimääräistä Schengen-jäsenyyttä koskevan prosessin loppuunsaattamisen puolesta. Myös välineellistämiseen vastaaminen nousi esiin monissa puheenvuoroissa.

Suomi kiitti komissiota informatiivisesta ja mielenkiitoisesta raportista. Esitetyt prioriteetit ovat hyviä ja tärkeitä. Jos ulkorajat eivät pidä, Schengen ei voi toimia. Tehokkaita toimia tarvitaan ulkorajoilla. Raportti näyttää aina turvapaikanhakijoiden määrän viisumivapaista maista. Viisumipolitiikka liittyy sekä turvapaikkajärjestelmään että palautuksiin. Viisumivapuvartta tulee käyttää. Meillä on ongelmia palautuksissa Somaliaan ja Irakiin. Turvapaikkajärjestelmän legitimitetti voi säilyä vain, jos järjestelmää ei käytetä väärin ja palautukset toimivat. Välineellistämistä koskien tulee saada lainsäädäntömuutoksia, jotta meitä ei voida painostaa.

Euroopan ulkosuhdehallinto, EU:n tietohallintovirasto eu-LISA, Frontex, EU:n turvapaikkavirasto ja Europol kertoivat omista toimistaan ja korostivat mm. tilannekuvan merkitystä ja sitä tukevaa toimien digitalisointia.

Puheenjohtaja veti keskustelun yhteen ja totesi työn jatkuvan prioriteettien ja niitä koskevien toimien osalta. Edistymistä seurataan neuvoston rakenteissa ja seuraavat puheenjohtajamaat Unkari ja Puola jatkavat niiden täytäntöönpanoa.

2. Schengen-julistus

Hyväksyminen; 10490/24

Asiakohta poistettiin esityslistalta.

3. EU:n viisumipolitiikan tulevaisuus

Keskustelu; 10258/24

Neuvostossa jatkettiin Belgian puheenjohtajakauden aikana käytyä keskustelua EU:n viisumipolitiikan tulevaisuudesta. Keskustelua käytiin siitä, miten viisumipolitiikalla voitaisiin tulevaisuudessa hallita paremmin muuttoliikettä ja vastata siihen liittyviin haasteisiin. Puheenjohtajan mukaan viisumipolitiikkaa tulee tarkastella aikaisempaa strategisemmin. Viisumivapautta ei voi ottaa annettuna ja tarvittaessa tehtyjä sopimuksia on tarkasteltava uudelleen. Käytössä on työkaluja, joilla on paljon potentiaalia jo nyt.

Komissio totesi, että viisumipolitiikkaa ei saa tehdä turvallisuuden kustannuksella. Komissio on tehnyt tämän huomioiden lainsäädäntöaloitteita. Viisumisäännösten 25a artikla on yksi esimerkki toimivista työkaluista. Jos maa kuuluu viisumivapauden piiriin, on joissain tapauksissa riski, että siitä tulee ei-toivottu solmukohta EU-alueen näkökulmasta. "Kultaiset passit" ovat myös yksi esimerkki haasteista, joihin meidän tulee vastata. Jotkin kolmannet maat ovat mainostaneet, että kansalaisuuden ohella saa viisumivapaan pääsyn EU-alueelle. Vanuatu on yksi esimerkki tästä. "Kultaiset viisumit" ovat toinen ongelma. Näitä koskien on tehty hyviä päätöksiä, mutta ne eivät vielä riitä. Viisumikäsittelyajat tulisi saada yhdenmukaistettua. Viisumimaksua on hetki sitten nostettu 80 eurosta 90 euroon. Yhdysvaltojen kanssa tulee saavuttaa täysi vastavuoroisuus viisumivapautta koskien.

Käydyssä keskustelussa jäsenmaat olivat yhtä mieltä siitä, että viisumipolitiikkaa tulee käyttää nykyistä strategisemmin. Kolmansien maiden ei tulisi ottaa kerran ansaittua viisumivapautta itsestään selvyytenä. Viisumivapaudesta nauttivien maiden viisumipolitiikan tulee olla nykyistä paremmin linjassa EU:n viisumipolitiikan kanssa. Asia koskee erityisesti Länsi-Balkanin maita. Tarvitaan paremmin toimiva viisumivapauden keskeytysmekanismi. Viisumivapuuksia (esimerkiksi viisumisäännösten 25a artikla) tulee käyttää tarvittaessa. Kultaisten passien ja kultaisten viisumien tulee johtaa seurauksiin. Viisumit eivät ole vain ulkopolitiikan asia, niillä on selkeä liittymäpinta turvallisuuteen. Tilastointia tulee kehittää. Se avulla pystytään arvioimaan paremmin viisumipolitiikkaa ja puuttumaan väärinkäytöksiin.

Suomi totesi, että viisumipolitiikkaa tulee pohtia strategisesti. Suomi kannattaa ajatusta, että uusi komissio voisi yhdessä neuvoston kanssa laatia viisumipolitiikkaa koskevan strategian. Kysymys ei ole pelkästään ulkopolitiikasta, vaan asia liittyy sisäiseen turvallisuuteen ja maahanmuuttoon. Tilastojen seuranta on tärkeää. Olisi huomattavasti helpompaa katsoa asiaa, jos meillä olisi Schengenin tila -raporttia vastaava raportti viisumipuolelta. Keskeyttämismekanismien tulisi olla nopeampi, kyse on laitoman maahantulon ilmiöstä ja asiaan liittyy riski hybridioperaatioista. Viisumivapuuksia tulisi käyttää tehokkaasti palautusten tehostamiseksi. Irak ja Somalia ovat meille prioriteettimaita, palautukset eivät toimi.

4. Yhteentoimivuuden toteuttaminen

Tilannekatsaus; 10845/24

Komissio ja EU:n tietohallintovirasto eu-LISA antoivat tilannekatsauksen EU:n oikeus- ja sisäasioiden tietojärjestelmien yhteentoimivuushankkeen täytäntöönpanon tilanteesta. Hanke etenee aikataulussa ja rajanylitystietojärjestelmä (EES) on tarkoitus ottaa käyttöön syksyllä 2024. EU:n matkustustieto- ja lupajärjestelmän (ETIAS) käyttöönotto on tarkoitus tapahtua keväällä 2025.

5. Asetus lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisyä ja torjuntaa koskevista säännöistä *Tilanneselvitys; 10666/24*

Julkinen asiakohta: <https://video.consilium.europa.eu/event/fi/27508>

Puheenjohtaja totesi ehdotuksen käsittelyn olevan yksi kautensa prioriteeteista. Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiiviin tehdyn tilapäisen poikkeuksen voimassaolon jatkaminen antoi oikeusvarmuutta lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivaltaa sisältävän materiaalin tunnistamisen jatkamiseksi vapaaehtois pohjalta. Tarvitaan kuitenkin kestävä oikeudellinen ratkaisu, joka antaa suojan lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa vastaan. Puheenjohtaja on esittänyt asetusehdotukseen lukuisia kompromisseja ja tekstivaihtoehtoja, ja asiaa on käsitelty seitsemässä työryhmäkokouksessa ja lukuisissa kahdenvälisissä tapaamisissa. Asiaan tarvitaan nyt poliittista ohjausta. Teknisellä asiantuntijatasolla ei enää päästä eteenpäin. Unionin tuomioistuin ei ole vielä antanut päätöksiä, jotka koskevat sisältötietoja.

Komission mukaan kansalaiset nostavat ongelmia tietoisuuteemme, mutta lasten ääni ei kuulu. Tilanne on haastava, se on pahentunut paljon siitä, kun asetusehdotus esiteltiin. Rikolliset myös kiristävät lapsilta rahaa, jotta eivät laita lasten kuvia nettiin. Livestriimaus on yhä tavallisempaa ja ihmiset maksavat videoista, joissa lapsiin kohdistetaan seksuaalista väkivaltaa. Jos emme saa hyväksyttyä EU-lainsäädäntöä, EU:n alueesta tulee turvapaikka rikollisille. Iso-Britanniassa on jo hyväksytty vastaava lainsäädäntökehikko (Online Safety Act). Puheenjohtaja on tehnyt hyviä ehdotuksia, joilla on mm. kohdennettu tunnistamismääräystä ja lisätty suhteellisuutta. Komissio rohkaisee rakentavaan keskusteluun, jotta voidaan käynnistää trilogineuvottelut parlamentin kanssa.

Ranska totesi olevansa myös päättäväinen ja neuvoston tulee päästä sopuun, jotta tätä rikollisuutta voidaan torjua. Puheenjohtajan johdolla asetusehdotukseen on tehty merkittäviä muutoksia. Soveltamisalaa on rajattu ja suhteellisuutta vahvistettu. Ranska ehdottanut vielä joitain muutoksia erityisesti kyberturvallisuuden saralla, ja jos ne hyväksytään, Ranska voi hyväksyä puheenjohtajan kompromissiehdotuksen. Asetus ei saa heikentää salausta.

Unkari totesi asian olevan myös oman puheenjohtajakautensa prioriteetti. Lapsia on pystyttävä suojelemaan.

6. Muuttoliike- ja turvapaikkasopimus: täytäntöönpano

a) Puheenjohtajakauden jatkotoimet

b) Sopimuksen yhteinen täytäntöönpanosuunnitelma

Tilannekatsaus; 10791/24, 10749/24 + ADD 1–2

Puheenjohtaja totesi pyrkineensä edistämään maahanmuuttopaktin täytäntöönpanoa ja mainitsi huhtikuussa järjestämänsä ministeritason konferenssin. Komissio on tukenut jäsenmaita strategisella ja teknisellä tasolla. Paktin täytäntöönpanoa tulee seurata neuvoston tasolla ja kaikkien toimijoiden sitoutuminen on turvattava. Jäsenvaltioiden on esiteltävä kansalliset täytäntöönpanosuunnitelmansa 6 kk kuluessa.

Komissio esitteli laatimansa yhteisen täytäntöönpanosuunnitelman, joka sisältää kymmenen osa-aluetta ja niitä koskevan aikataulutuksen. Eri kokonaisuudet ovat toisistaan riippuvaisia. Täytäntöönpanosuunnitelma on yhteinen kaikille, mutta suunnitelmassa on riittävää joustovaraa. Komissio tarjoaa jäsenmaille myös teknistä ja taloudellista tukea. Relevantit virastot tukevat jäsenmaita omilla sektoreillaan. Jäsenmaiden tulee löytää myös omaa rahoitusta ja niillä on suurin työ tehtävänä. Monet jäsenmaat soveltavat jo osittain maahanmuuttopaktin osia. Komissio raportoi täytäntöönpanon edistymisestä 6 kk välein Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

Käydyssä keskustelussa jäsenmaat korostivat neuvoston roolia täytäntöönpanon seurannassa ja ohjauksessa. Esille nostettiin myös riittävän rahoituksen ja ulkoisen ulottuvuuden tärkeys. On tehtävä yhteistyötä kolmansien maiden kanssa. Osa maista korosti myös joustavuutta ja 15 jäsenmaan kirjeeseen viitaten uusien innovatiivisten ratkaisujen etsimistä tulevaisuudessa.

Suomi tuki komission esittelemää lähestymistapaa ja korosti tehokkaita palautuksia. On muistettava, ettei lainsäädäntö vähennä muuttoliikettä. 15 maata (ml. Suomi) esitti ratkaisumalleja muuttoliikkeen vähentämiseen kirjeessään komissiolle. Myös ulkoisen ulottuvuuden työkaluja on käytävä.

EU:n turvapaikkavirasto, Frontex ja EU:n tietohallintovirasto eu-LISA kertoivat omista toimistaan paktin täytäntöönpanoon liittyen.

7. Tietojen saatavuus tehokasta lainvalvontaa varten: korkean tason ryhmän suositusten esittely

Keskustelu; 10477/24

Ministerit kävivät keskustelun lainvalvontaviranomaisten pääsystä digitaalisessa ympäristössä olevaan tietoon. Puheenjohtaja totesi korkean tason työryhmän (HLG) hyväksyneen suositukset, jotka jakautuvat kolmeen osa-alueeseen: kapasiteetin rakentaminen, teollinen yhteistyö ja standardointi, ja lainsäädännön kehittämistä koskevat suositukset. Ministereiltä pyydettiin näkemystä priorisoitavista suosituksista ja työn tehokkaasta edistämisestä. Työ jatkuu Unkarin puheenjohtajakaudella, jolloin on tarkoitus hyväksyä HLG:n loppuraportti. Puheenjohtajan mukaan neuvoston relevanteilla työryhmillä tulisi olla aktiivinen rooli suositusten toteuttamisessa. Lisäksi on tärkeää, että uusi komissio laatii etenemissuunnitelman suositusten täytäntöönpanemiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa on informoitava suosituksista ja niiden lisäarvosta.

Komissio totesi, että kyky torjua rikollisuutta on kehittynyt jatkuvasti, mutta lainvalvontaviranomaisilla on edessään uusia haasteita joka päivä. Salaus on tärkeää kyberturvallisuuden kannalta. Rikolliset kuitenkin hyödyntävät myös teknologiaa, eikä lainvalvontaviranomaisilla ole kaikissa tapauksissa riittäviä työkaluja siihen puuttumiseksi. Sähköiset viestintätiedot ovat olennaisessa asemassa. Uudet sähköistä todistusaineistoa koskevat säännöt (e-Evidence) voivat toimia vain, jos lainvalvontaviranomaisilla on pääsy kyseisiin tietoihin. Ensimmäinen askel työssä oli keväällä 2023 perustettu HLG, jolta on nyt saatu 42 asiantuntijasuosituksia.

Käydyssä keskustelussa jäsenmaat tukivat HLG:n laatimia suosituksia, jotka antavat hyvän pohjan jatkotyölle. Osa suosituksista, kuten kapasiteetin rakentamiseen liittyvät, voidaan laittaa nopeammin täytäntöön, kun taas jotkut vaativat pidemmän ajan. Komissiolta tarvitaan täytäntöönpanon tiekartta ja myös rahoitussuunnitelma. Pääasiallisina ongelmina keskustelussa nostettiin esiin tietojen salaus sekä tietojen säilyttäminen, jolle tulisi luoda EU-tason sääntely. Sääntelyn tulee kattaa kaikki palveluntarjoajat. Asiasta on tärkeää viestiä kansalaisten suuntaan ja korostettava lainvalvontaviranomaisten tehtävää perusoikeuksien suojaamisessa. Neuvoston COSI- ja CATS-komiteoiden tulee seurata suositusten toimeenpanoa.

Suomi korosti teeman tärkeyttä. Tarvitaan konkreettisia ratkaisuja lainvalvontaviranomaisten haasteisiin EU-tasolla ja se edellyttää myös uutta EU-tason lainsäädäntöä. Tärkeintä on taata lainvalvontaviranomaisten pääsy päästä-päähän salattuun tietoon. Tämä tarkoittaa aina yksittäistapauksia ja edellyttää tuomioistuimen lupaa. Tietojen säilytysvelvollisuuden osalta tarvitaan harmonisoiva EU-tason lainsäädäntö.

Puheenjohtaja totesi yhteenvetona suositusten olevan hyvä pohja uudelle lainsäädännölle. Komissiota ja tulevaa puheenjohtajamaata pyydetään priorisoimaan jatkotyötä. Tietojensaantia koskevien sääntöjen tulisi kattaa kaikki palveluntarjoajat. Tietojen säilytystä koskeva lainsäädäntö on tärkeää. Tarvitaan juridisesti ja teknisesti vankalla pohjalla olevat ratkaisut salausta heikentämättä. Komissiota pyydetään esittämään tiekartta rahoituksineen. Standardisointityö on myös tärkeää. Neuvostossa COSilla ja CATSilla on merkittävä rooli. Lainvalvontayhteisön on oltava tiiviisti mukana.

8. Venäjän Ukraina kohdistaman hyökkäyksen seuraukset

a) Sisäinen turvallisuus

Tilannekatsaus

Ministerit saivat tilannekatsauksen Venäjän Ukraina kohdistaman hyökkäyssodan vaikutuksista EU:n sisäiselle turvallisuudelle. Toistaiseksi vaikutukset ovat olleet vähäisiä, mutta tilannetta seurataan tarkasti.

b) Täytäntöönpanopäätös täytäntöönpanopäätöksellä (EU) 2022/382 aloitetun tilapäisen suojelun jatkamisesta (Oikeusperusta: 20. heinäkuuta 2001 annetun neuvoston direktiivin 2001/55/EY 4 artiklan 2 kohta)

Poliittinen yhteisymmärrys/periaatteellinen hyväksyntä; 10709/24 + COR 1

Neuvosto saavutti poliittisen yhteisymmärryksen Ukrainasta sotaa pakenevien tilapäisen suojelun jatkamisesta maaliskuuhun 2026 asti. Virallinen päätös asiasta tehdään lähiviikkoina. Samalla tuotiin myös esiin tarve löytää pidemmän aikavälin ratkaisuja sotaa pakenevien ukrainalaisten tilanteeseen.

9. Turvallisuushaasteisiin vastaaminen

a) Tiedustelutoimintaa käsittelevän neuvoa-antavan lautakunnan suorittama arviointi

Terrorisminvastaisen työryhmän puheenjohtaja esittelee

Tilannekatsaus

Terrorisminvastaisen työryhmän (CTG) puheenjohtaja esitteli ministereille eurooppalaisten tiedustelun ja turvallisuuspalveluiden arvion ajankohtaisista turvallisuushaasteista ja niihin vastaamisesta.

b) Väkivaltaisten ääriliikkeiden ja terrorismin ehkäiseminen ja torjunta

Tilannekatsaus; 10406/24 + COR 1

Ministerit saivat tilannekatsauksen Belgian puheenjohtajakauden prioriteeteista ja aloitteista väkivaltaisen ekstremismin ja terrorismintorjunnan alalla.

Komissio korosti, että on tärkeää, että asianomaiset viranomaiset saavat laillisen pääsyn tietoon. Komissio kertoi myös uudesta EU Knowledge Hubista. Knowledge Hubin tehtävänä on tukea jäsenvaltioita väkivaltaisen radikalisoitumisen vastaisessa työssä. Verkkoulottuvuudessa tehdään hyvää yhteistyötä EU Internet Forumin kanssa.

EU:n terrorismintorjunnan koordinaattori (EU CTC) nosti esiin tiedustelupalvelujen roolin ja ulkomaisen vaikuttamisen uhan osana terrorismin uhkaa. On tärkeää tiivistää yhteistyötä relevanttien kolmansien maiden kanssa. CTC peräänkuulutti myös lainsäädännön merkitystä terrorismin torjunnassa. Pääsy tietoon on erittäin tärkeä asia. Datat säilyttämiseen liittyen odottaa tulevalta komissioltalainsäädäntöehdotusta. Julkisessa keskustelussa on tuotava esiin lainvalvontasektorin huolet ja tarpeet ja osallistuttava keskusteluun. On pidettävä huolta myös uhrien oikeuksista.

Europol kertoi tarjoavansa yhteistyöalustan eri viranomaisille terrorismintorjuntaa varten. Europol pyrkii tekemään yhteistyötä internetin palveluntarjoajien kanssa. Terroristit hyödyntävät edelleen verkkoa. Europolin PERCI-alusta on myös hyvä työkalu terroristisen sisällön tunnistamiseksi verkossa.

10. Huumausainekaupan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunta

a) Puheenjohtajavaltion selvitys

Tilannekatsaus; 10270/24

b) Päätelmät korkean riskin rikollisverkostojen kartoittamisesta

Hyväksyminen; 10512/24

Puheenjohtaja esitteli kaudellaan tehtyä työtä huumausainekaupan ja järjestäytyneen rikollisuuden

torjumiseksi. Puheenjohtaja korosti, että huumausainekaupan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan tarvitaan eri viranomaiset kattava lähestymistapa. Europol on laatinut kattavan kartoituksen EU:ssa toimivista korkean riskin rikollisverkostoista. Nyt hyväksyttävänä olevissa asiaa koskevissa päätelmissä todetaan, että kartoitus tullaan tekemään jatkossa joka toinen vuosi ja se huomioidaan järjestäytyneen ja vakavan rikollisuuden torjuntaa koskevan EMPACT-verkoston puitteissa tehtävässä työssä. Toinen puheenjohtajan lippulaivatuotteista tällä sektorilla on vuoden alussa Antwerpenissa käynnistetty eurooppalainen satama-allianssi. Allianssin työlle on tehty työsuunnitelma. Puheenjohtajakaudella yksi prioriteeteista on lisäksi ollut hallinnollisen lähestymistavan kehittäminen ja asiaa käsittelevä verkosto on julkaissut oppaan tukemaan rajatylittäviä operaatioita. Lasten ja nuorten rekrytointia rikolliseen toimintaan on myös käsitelty Belgian puheenjohtajakaudella. Tilanne on hälyttävä. Puheenjohtaja järjesti myös ensimmäisen korkean tason virkamieskokouksen EU-CLASI-verkoston puitteissa yhteistyön vahvistamiseksi EU:n ja Latinalaisen Amerikan välillä.

Komissio korosti huumausaineiden torjunnan tärkeyttä. Komissioon on tarkoitus perustaa huumausainekaupan torjunnan koordinaattorin tehtävä. Rikollisjärjestöjen kartoittaminen on ollut tärkeä työ ja osoittaa rikollisjärjestöjen resilienssin ja kyvyn soluttautua lailliseen talouteen. On olennaista pystyä jäljittämään rahavirtoja.

Europol kertoi, että on tulossa vielä kaksi jatkoraporttia. Toinen koskee laillisen talouden rakenteita, joihin rikollisuus soluttautuu, ja toinen koskee terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden linkkiä.

Neuvosto hyväksyi päätelmät korkean riskin rikollisverkostojen kartoittamisesta.

11. Kriisivalmiuden ja kriisinhallinnan vahvistaminen EU:n tasolla

Keskustelu; 10433/24

Lounaalla keskusteltiin kriisivarautumisesta ja kriiseihin vastaamisen vahvistamisesta EU-tasolla. Keskustelun tarkoituksena oli pohtia kriisivarautumisteemaa sisäministeriöiden toimialan näkökulmasta. Yhteisen varautumisen merkitystä korostettiin, mutta muutamat jäsenmaat toivat myös esille, että kansalliset lähestymistavat kriisivarautumisessa ja kriiseihin vastaamisessa eroavat toisistaan suuresti. Keskustelussa nostettiin esiin mm. keskitetyn operatiivisen koordinaatiohubin kehittäminen, neuvoston roolin vahvistaminen, EU-tason rahoituksen lisääminen, sekä EU-NATO-yhteistyö.

12. Muut asiat

a) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia; 10483/24

Puheenjohtaja informoi käsiteltävänä olevien säädösehdotusten tilanteesta.

b) Suomen hallituksen ehdotus valtionrajojen turvallisuutta koskevaksi laiksi muuttajien välineellistetyn maahantulon torjumiseksi

Suomen tiedotusasia; 10701/24

Suomi informoi välineellistetyn maahantulon torjumista koskevasta kansallisesta lainsäädäntöehdotuksestaan. Venäjä käyttää välineellistettyä maahantuloa Suomea vastaan ja EU- ja kansainvälinen lainsäädäntö eivät anna riittäviä työkaluja siihen vastaamiseksi. Suomi viittasi myös Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteiskirjeeseen komissiolle, jossa esitetään lainsäädännön kehittämistä siltä osin, kun kyse on välineellistetyistä maahantulosta.

c) Uutta turvallisuuspakettia koskeva epävirallinen asiakirja

Ruotsin tiedotusasia; 10493/24

Ruotsi esitteli ehdotustaan uudesta turvallisuuspaketista (New SecEUrity Package). Sen mukaan uu-

den komission tulee ottaa prioriteetikseen järjestäytyneen rikollisuuden torjunta ja uhrien suojele. Kaikissa uusissa lainsäädäntöhankkeissa tulisi arvioida vaikutukset sisäiseen turvallisuuteen ja EU-toimielinten tulisi käydä tiiviimpää vuoropuhelua tällä alalla.

d) Yhdysvaltojen ja Euroopan unionin oikeus- ja sisäasioita käsittelevä ministerikokous (Bryssel, 20.-21.6.2024)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia; 10806/24

Puheenjohtaja informoi Brysselissä 20.-21.6.2024 järjestettävästä oikeus- ja sisäasioita käsittelevästä EU:n ja Yhdysvaltojen ministerikokouksesta. Kokouksessa on tarkoitus keskustella mm. Ukrainan tukemisesta, terrorismin torjunnasta, vaalivaikuttamisesta ja viisumivastavuoroisuudesta.

e) EU:n, Lähi-idän maiden ja Pohjois-Afrikan maiden yhteistyö

Portugalin tiedotusasia; 10822/24

Portugali informoi toimistaan yhteistyön vahvistamiseksi EU:n sekä Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan maiden kumppaneiden välillä.

f) Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma

Unkari esittelee

Unkari esitteli puheenjohtajakautensa ohjelman. Horisontaalisia tavoitteita ovat uusi eurooppalainen kilpailukyky sopimus, vahvempi eurooppalainen puolustuspolitiikka, yhtenäinen ja meriitteihin perustuva laajenemispoliitiikka, laittoman maahanmuuton torjunta, koheesiopolitiikan tulevaisuuden muotoilu, maanviljelijälähtöinen EU:n maatalouspolitiikka ja demografisiin ongelmiin vastaaminen. Sisäasioissa päätavoitteita on kolme: vahvat ulkorajat ja kriisinkestävä järjestelmä, turvallinen Eurooppa, ja yhteistyö Eurooppaa laajemmin (muuttoliikkeen ulkoinen ulottuvuus).

Suomen edustajat

Sisäministeri Mari Rantanen ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

Mainittu asiakohdittain

Liitteet

Viite